

BARIŞ PINARI HAREKATI'NA YÖNELİK ALMANYA'NIN YAKLAŞIMI

M. ERKUT AYVAZ, İBRAHİM ALBOĞA

SETA | PERSPEKTİF

EKİM 2019 · SAYI 249

- Barış Pınarı Harekati'nin Almanya'daki yansıması ne olmuştur?
- Alman medyası Türkiye'nin pozisyonuna nasıl yaklaşmıştır?
- Konuya dair Alman siyasetinin pozisyonu ne olmuştur?
- Türk-Alman ilişkileri açısından hareketin etkileri ve muhtemel sonuçları nelerdir?

GİRİŞ

9 Ekim 2019'da Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) tarafından başlatılan ve Suriye'nin kuzeyinde bir terör koridorunu bertaraf etmeyi hedefleyen Barış Pınarı Harekati (BPH) dünya kamuoyunda da yankılanmıştır. Öyle ki hareketin başlamasından birkaç gün öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD Başkanı Trump ile gerçekleştirdiği telefon görüşmesi operasyonun an meselesi olduğu yorumlarına neden olmuştur. Trump'ın Suriye'nin kuzeyinde yer alan ABD askerlerinin geri çekileceğini dünya kamuoyuna duyurması ve Türk hükümetinin hareket konusundaki kararlılık mesajlarının artmasıyla birlikte başta Avrupa ve Almanya olmak üzere Batı kamuoyunda da çeşitli haber, yorum ve spekülasyonlar sıklıkla görülmeye başlanmıştır.

Bu perspektifte Batı'da ve Avrupa devletleri arasında en çok öne çıkan ülke olarak Almanya'nın BPH'ye yaklaşımı ele alınmaktadır. Bu bağlamda

öncelikle Alman medya ve kamuoyunun hareket öncesindeki yaklaşımına değinildikten sonra hareketin başladığı 9 Ekim itibarıyla medyada yankılanan pozisyon ve söylemler üzerinde durulmaktadır. Bu bölümü müteakip Alman siyasetinin harekate yönelik yaklaşımları irdelenmekte ve Alman siyasetinin güncel bağlamdaki PKK-PYD-YPG pozisyonuna da işaret edilmektedir. Bu doğrultuda Almanya'da esasen YPG'nin (SDG'nin) PKK ile olan bariz ilişkisinin bilinen bir gerçek olduğu, bu ilişkinin çeşitli rapor, makale ve röportajlarda dahi alenen belirtildiği ancak buna rağmen Türkiye'ye yönelik YPG lehine adımlarda bulunulduğuna değinilmektedir. Son olarak 17 Ekim'de ABD ve Türkiye arasında varılan anlaşma ve bu doğrultuda güvenli bölgede kontrolün TSK'ya verilmesi ve YPG'nin bölgeden yüz yirmi saat içerisinde çekilecek olmasına yönelik Alman kamuoyundaki pozisyonlar da kısaca ele alınmaktadır.

M. ERKUT AYVAZ

Erlangen-Nürnberg Üniversitesi (Almanya) Siyaset Bilimi ve Kamu Hukuku bölümlerinden 2011'de mezun oldu. DAAD bursu ile Duke University (ABD) siyaset bilimi departmanında 2012-2013 arası bir yıllık eğitim aldı. ABD dönüşü 2014'te Erlangen-Nürnberg Üniversitesi Siyaset Bilimi master programında master tezini bitirmesini müteakip mezun oldu. Çeşitli ulusal gazetelerde yayımlanmış yazıları bulunan Ayyaz, Otto-Friedrich-Universität Bamberg'te (Almanya) doktora çalışmalarını sürdürmektedir.

İBRAHİM ALBOĞA

Frankfurt Goethe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Etnoloji Bölümü'nde lisans yapmıştır. Aynı üniversitede siyaset felsefesi alanında yüksek lisansını tamamlamış ve Erasmus kapsamında bir dönem İsviçre'de Bern Üniversitesi'nde uluslararası iklim politikaları ve iklim değişikliğiyle mücadele stratejileri alanında çalışmalar yapmıştır. Uzmanlık alanları Alman kimliği ekseninde dış politika, Almanya'nın kalkınma ve güvenlik politikaları ve Avrupa Birliği'nin mülteci ve güvenlik politikalarıdır. İbrahim Alboğa SETA Berlin'de araştırma asistanı olarak çalışmaktadır.

ALMAN MEDYASININ BPH'YE YAKLAŞIMI Harekat Başlamadan Önce

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD Başkanı Trump ile güvenli bölge konusunda Ağustos'ta bir anlaşmaya varması Alman kamuoyunda da gündem olmuştur.¹ 8 Eylül'de yapılan Türkiye-ABD ilk ortak kara devriyesi Alman kamuoyunda büyük tepkilere yol açmamış, sadece "Kürtlerin yoğun olduğu bölgede güvenlik bölgesi için ilk adım" olarak basında yer bulmuştur.² Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD yönetiminin Türkiye'yi daha fazla "oyalmasına göz yumulmayacağını" ve yakın zamanda askeri bir hareketin düzenleneceğini ifade etmesiyle beraber Alman medyası da konuyu gündemde daha yoğun ele almıştır. Böylelikle Trump'ın ABD askerlerini bölgeden uzaklaştıracağı haberlerinin akabinde Alman medyasında Türkiye'nin olası bir operasyonuna yönelik olumsuz değerlendirmelerde artış yaşanmıştır.

Türkiye'nin dünya kamuoyuna duyurduğu BPH'yle birlikte Almanya'da da özellikle Erdoğan ve Trump üzerinden olumsuz söylemlere ağırlık verildiği gözlenmiştir. Burada öncelikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı "Kürtlerin fiili devletini istila etmekle" suçlayan yerel gazetelerin yanı sıra Almanya'nın federal çapta yayın yapan ve sol-liberal çevrelere yakınlığıyla bilinen gazetelerdeki uç söylemler de dikkat çekmiştir. Örneğin "Ethnozid" (kültürel soykırım) kelimesinin yer aldığı bir başlıkla yayımlanan bir yazıda Türkiye'nin Suriyeli Kürtlere yönelik kültürel soykırım yapacağı yönündeki söylemlere yer verilmiştir.³ Bu süreçte medya ekseriyetle iki söylem üzerinden BPH'ye yaklaşmıştır. Öncelikle Türkiye'nin "Kürtlere karşı bir savaş sürdürdüğü" söylemi ısrarla tercih edilirken diğer öne çıkan belirgin söylem ise ABD Başkanı Trump'ın "Kürtleri arkasından vurduğu"⁴ ve "ihanet ettiği" yönündeki ifadelerdir. YPG'yi "Kürt milisleri" olarak tanımlayan neredeyse tüm

1. "Türkei und USA Planen Gemeinsames Einsatzzentrum für Sicherheitszone", Zeit Online, 7 Ağustos 2019.

2. "Erste Gemeinsame Patrouille der USA und der Türkei im Nordosten Syriens", Welt, 8 Eylül 2019.

3. Issio Ehrlich, "Türkische Offensive in Syrien, Das Wird ein Ethnozid", Zeit Online, 8 Ekim 2019.

4. "Der Verrat an den Kurden", Süddeutsche Zeitung, 8 Ekim 2019.

medya çevreleri örgütü tüm Suriyeli Kürtlerin temsilcisi olarak genellemiş ve hareketi da "Erdoğan'ın Kürtlere karşı savaşı"⁵ ve "işgal"⁶ olarak kamuoyuyla paylaşmıştır. Ayrıca hareketin "insani felaket"le sonuçlanacağı üzerinde durulması da sıklıkla tercih edilen diğer bir söylemdir.

Harekat Başladıktan Sonra

9 Ekim'de başlayan harekatla beraber Alman medyasında önce çıkan haberler spesifik konulara yoğunlaşmıştır. İlk göze çarpan ise hareketin uluslararası hukuka aykırı olduğu değerlendirmeleridir.⁷ Türkiye'nin kendini savunma hakkının altı çizilse de "işgalci" bir güç olarak bölgede bulunduğu öne sürülmüş ve TSK'nın denetimi sağladığı bölgelerde varlığını çok uzun süre koruyacağı yönünde ithamlarda bulunulmuştur.⁸ Türkiye'nin bu hareketinin "neo-Osmanlılık" noktasında da değerlendirilmesi gerektiği ve Batı'nın bu girişimi sadece izlemekle yetindiği ileri sürülmüştür.⁹ Suriye'de Kürtlere karşı savaş yürütüldüğü¹⁰ ve bu durumun Esed'i güçlendirdiği de ifade edilirken¹¹ sıkça kullanılan diğer söylemler ise harekattan dolayı Esed'in yanı sıra en çok DEAŞ'ın güçleneceği ve teröristlerin hapishanelerden kaçtıklarıdır.¹²

Avrupa'nın ve özellikle de Almanya'nın harekat karşısında "sessiz kalışı" eleştirilirken Türkiye'ye karşı bir hamle çağrısında bulunan yazı ve söylemlerde de bulunulmuştur.¹³ AB'nin Türkiye'ye yönelik ortak bir

5. Birgit Kolkmann, "Türkischer Einmarsch in Syrien Duldet der Westen Erdogans Krieg gegen Die Kurden?", DLF, 11 Ekim 2019.

6. Reinhard Baumgarten, "Türkische Invasion in Nordsyrien: Verrat und Verkauf", DLF, 12 Ekim 2019.

7. "Syrien-Offensive: Oettinger: 'Türkei Verletzt Völkerrecht'", DLF, 12 Ekim 2019.

8. Maximilian Popp, "Erdogans Plane für Syrien: Die Besatzungsmacht", Spiegel Online, 12 Ekim 2019.

9. Stephan-Andreas Casdorff, "Was Macht der Westen – Außer zu Reden?", Tagesspiegel, 15 Ekim 2019.

10. Malte Lehming, "Türkei Marschiert in Syrien ein: Eine Katastrophe Bahnt Sich an – mit Ansage", Tagesspiegel, 9 Ekim 2019.

11. Andrea Backhaus, "Erdoğan ist Nicht auf einer Friedensmission", Zeit Online, 9 Ekim 2019.

12. "Hunderterte IS-Anhänger Offenbar aus Gefangenenlager Geflohen", Süddeutsche Zeitung, 13 Ekim 2019.

13. Ulrich Ladurner, "Europas Hilflosigkeit ist Selbstverschuldet", Zeit Online, 9 Ekim 2019.

şekilde uygulaması umulan yaptırımlar konusunda ortak bir kararın alınmaması da eleştirilerin AB bağlamındaki odağını oluşturmuştur. Almanya'nın dış ve güvenlik politikaları alanında en önemli isimlerden biri olan Wolfgang Ischinger'in son yaşananlar vesilesiyle Almanya'nın (küresel alandaki) pozisyonunu ve etkisizliğini eleştirmesi de ayrıca dikkat çekmiştir.¹⁴

Harekata yönelik öne çıkan argümanlardan biri de hareket kapsamında sivillerin öldürüldüğü, “savuş”ın insani felakete yol açabileceği ve bölgeyi daha da istikrarsızlaştırma potansiyeli taşıdığı yönündeki ithamlardır.¹⁵ Yine Almanya'da hareket nedeniyle oluşacak olası bir güvenlik boşluğundan DEAŞ terör örgütünün güçlenebileceği ihtimali de sıklıkla vurgulanmaktadır.¹⁶

Öne çıkan diğer söylemler ise Türkiye'nin hareketle birlikte kendisini uluslararası platformda izole ettiği, Arap ülkelerince kınanıp¹⁷ yalnız bırakıldığı ve olası yaptırımlarla bağlantılı olarak da ekonomik anlamda zor zamanlar¹⁸ yaşayacağı yönündeki yorumlardır. Burada dikkat çeken bir husus da Alman Volkswagen otomobil şirketinin Türkiye'de yeni fabrika kurma kararını ertelediği haberidir.¹⁹

Bazı yorumlarda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin Avrupa'ya gitmelerine izin vereceği endişesi de gözlenmektedir.²⁰ Bununla birlikte hareketin amaçlarından birinin mülteci sayısını ciddi şekilde azaltıp Türkiye'deki mültecilerin güvenli bölgeye dönmelerini sağlamak olmasına rağmen aksi yöndeki yorumların yapılmasının rasyonaliyeyle bağdaşmadığı açıktır.

14. Wolfgang Ischinger, Twitter, 10 Ekim 2019, <https://twitter.com/ischinger/status/1182204825263656960>, (Erişim tarihi: 22 Ekim 2019).

15. “Erdogans Syrien-Offensive: Wer Zahlt den Preis?”, Deutsche Welle, 10 Ekim 2019.

16. Christiane Schlötzer, “Erdogans Herrschaftsanspruch”, *Süddeutsche Zeitung*, 13 Ekim 2019.

17. “Arabische Liga Fordert Rückzug der Türkei aus Syrien”, *Welt*, 13 Ekim 2019.

18. “Absturz von Lira und Wirtschaft Trump Droht Türkei Nach Einmarsch in Syrien: Muss Erdogan vor US-Sanktionen Zittern?”, *focus.de*, 15 Ekim 2019.

19. “Volkswagen Türkiye Kararını Erteledi”, *Deutsche Welle Türkçe*, 15 Ekim 2019.

20. “Militaroffensive in Syrien: Knapp 250 Migranten Sind in Griechenland Angekommen”, *Zeit*, 12 Ekim 2019.

Son olarak “Kürtler”in (YPG) Türkiye'den korunmak adına Esed rejimiyle anlaştığı yönündeki haberlere de yer verilmiştir.²¹ Harekatın Türkiye'nin iç politikasına yansımaları da ele alınırken burada özellikle hareketin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iç politikadaki pozisyonunu güçlendirdiği ve ana muhalefet partisi CHP'yi dahi Erdoğan'ın çizgisine yaklaştırdığı yönünde yorumlanmıştır.²²

Medyada ayrıca hareketin Almanya'daki Türk ve Kürtlere olan yansımaları da ele alınırken YPG/PKK sempatanlarının hareket karşıtı gösterilerine yer verilmiştir. Burada özellikle “Almanya'da Türk-Kürt çatışması” söylemine başvurulurken²³ Almanya'daki YPG sempatanlarının Türk derneklerine ve esnafına yönelik tek taraflı saldırıları kamuoyuna gerekli hassasiyetle yansıtılmamıştır. Örneğin son olarak Herne şehrinde PKK/YPG sempatanlarının bir Türk kahvesine gerçekleştirdikleri saldırı Alman medyasında çift taraflı çatışmanın bir neticesi olarak lanse edilmiştir.²⁴ YPG/PKK sempatanlarının gösterilerine geniş yer veren Alman medyası harekata destek veren Türk asıllı futbolculara yönelik ise itibarsızlaştırmalara yönelmiştir. Geçtiğimiz yıl Mesut Özil ile başlayan itibarsızlaştırma kampanyası son olarak Türk asıllı Alman millî takımı futbolcuları İlkay Gündoğan ve Emre Can ile sürdürülmüştür.²⁵

ALMAN SİYASETİNİN BPH'YE YAKLAŞIMI Harekat Başlamadan Önce

BPH başlamadan önce medya tarafından oluşturulmaya çalışılan algı Alman siyasetçileri tarafından ilk etapta daha temkinli bir yaklaşımla karşılanmıştır. Özellikle federal hükümet üyeleri ve koalisyon üyesi partilerin pozisyon belirleme ve açıklama yapma konusunda daha dikkatli yaklaştıkları söylenebilir. Örneğin harekattan iki gün önce federal hükümet sözcü

21. “Assads Armee Soll Kurden Gegen Türkei Unterstützen”, *FAZ.de*, 14 Ekim 2019.

22. Günter Seufert, “Die Folgen des Türkischen Einmarschs in Nordsyrien”, *swp-berlin.org*, 14 Ekim 2019.

23. “Spannung bei Türken und Kurden- ‘Wir Sitzen Hier in Deutschland auf Einem Pulverfass’”, *ZDF*, 13 Ekim 2019.

24. “Kurden-Demo in Herne Eskaliert: Angriffe auf Türkisches Cafe und Kiosk”, *focus.de*, 15 Ekim 2019.

25. “Gündoğan und Can Liken Türkischen Kriegs-Post”, *Bild*, 14 Ekim 2019.

yardımcısı Demmer “Alman hükümeti Türk siyasetçilerin Suriye’nin kuzeyine yönelik tek taraflı askeri operasyon çağrılarını ciddiyle takip etmektedir. Böyle bir askeri müdahale Suriye’deki gerginliği arttırma potansiyeli taşımaktadır”²⁶ açıklamasını yapmıştır.

Federal Savunma Bakanı ve Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) Genel Başkanı Annegret Kramp-Karrenbauer ise harekattan bir gün öncesindeki açıklamasında Türkiye’nin olası bir harekattan vazgeçip bölgeyi daha da istikrarsızlaştırmamasını beklediğini söylemekle yetinmiştir.²⁷ Federal Meclis (Bundestag) Dışişleri Komisyonu Başkanı Norbert Röttgen (CDU) harekattan birkaç saat önce yaptığı açıklamada AB’nin Suriye krizinin başından bu yana pasif olmasını ve bu sebeple Suriye’de yaşananlardan sorumlu olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Türkiye’nin çok kısa bir süre içerisinde harekatı başlatacağını düşündüğünü ve bu harekatın da uluslararası hukuka aykırı olduğunu ifade etmiştir.²⁸ Halihazırda Almanya’daki PKK yasağının kaldırılmasını savunan Sol Parti’den (Die Linke) ise Trump’ın askerlerini geri çekme kararı ve BPH’ye yönelik mesajların verilmeye başlamasından itibaren birçok açıklama gelmiştir. Örneğin partinin eş genel başkanı Katja Kipping “Rojava”da olacakların bir hareket değil Kürtlere karşı bir savaş olacağı” yönünde söylemlerde bulunurken²⁹ muhalefette yer alan Yeşiller partisi mensupları da benzer pozisyonları tercih etmiştir.

Harekat Başladıktan Sonra

BPH başladıktan sonra federal Alman hükümetinden ilk açıklama Dışişleri Bakanı Heiko Maas’tan (Almanya Sosyal Demokrat Partisi, SPD) gelmiştir. Maas “Türkiye’nin harekatını en şiddetli şekilde kınıyoruz” ifadelerini kullanırken Ankara’nın bölgenin daha da istikrarsızlaşıp DEAŞ’ın güçlenmesini göze aldığını

ileri sürmüştür.³⁰ Buna karşın bir önceki dışişleri bakanı olan Sigmar Gabriel (SPD) ise bir gazeteye verdiği mülakatta “Türkiye’nin, sınırında bir PKK devleti kurulmasına asla izin vermeyeceğinin herkes tarafından bilinmesi gerektiğini” gerçekçi bir değerlendirmeye dile getirmiştir.³¹ Savunma Bakanı ve CDU Genel Başkanı Annegret Kramp-Karrenbauer ise Türkiye’nin işgalci güç olarak bölgede kalıcı olmaması gerektiğini belirtmiş ve NATO ülkesi olarak ortak değerlere uyulması gerektiği yönünde açıklamalarda bulunmuştur.³²

Alman Şansölyesi Merkel’in Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptığı telefon görüşmesi de basına yansımıştır. Merkel’in harekatın durdurulması yönündeki talebine karşın Erdoğan’ın yanıtı ise oldukça dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın görüşmeye dair aktardığı “Terör örgütünü NATO’ya aldınız da bizim mi habermiz yok. (...) Siz terör örgütüyle Türkiye’yi mi masaya davet ediyorsunuz. Sonra ‘Nein, nein’ diyorlar” ifadeleri federal hükümetin PKK/YPG konusunda çelişkili bir yaklaşım içerisinde olduğunu ortaya koymuştur. Daha sonraki günlerde konuya ilişkin Federal Mecliste de konuşan Merkel harekatın kestirilemeyen riskler taşıdığını söylemiş, ABD’nin Suriye’den çekilmesinin bölgedeki dengeleri değiştirdiğini ve Rusya’nın rolünü güçlendirdiğini ifade etmiştir. Merkel ayrıca Türkiye’ye silah teslimatı yapmayacaklarını ve AB ülkelerinin de bu tavrı takınacağından memnuniyet duyduğunu belirtmiştir. Türkiye ile mülteci anlaşmasının sonlandırılması çağrısına yönelik ise bir kez daha anlaşmadan yana tavır alan Merkel anlaşmanın “hayat kurtardığını” vurgulamıştır.³³

Diğer yandan harekatın başlamasıyla birlikte özellikle aşırı sol partiler tarafından ciddi şekilde kamuoyu oluşturulmaya çalışılmıştır.³⁴ Medya ve muhalif çevrelerden gelen yoğun baskıların da neticesinde federal hükümet Türkiye’ye yönelik silah ihracatını durdurduğunu

26. “Vor Offensive in Nordsyrien - Bundesregierung Warnt Türkei”, ZDF, 7 Ekim 2019.

27. “Kramp-Karrenbauer Warnt Türkei vor Offensive gegen Kurden”, Spiegel Online, 8 Ekim 2019.

28. “Türkischer Einmarsch in Syrien Geplant: CDU-Außenexperte Sieht Mitverantwortung in Europa”, DLF, 9 Ekim 2019.

29. Katja Kipping, Twitter, 7 Ekim 2019, <https://twitter.com/katjakipping/status/1181185114509922304>, (Erişim tarihi: 22 Ekim 2019).

30. Heiko Maas, Twitter, 9 Ekim 2019, <https://twitter.com/HeikoMaas/status/1181962721157435392>, (Erişim tarihi: 22 Ekim 2019).

31. Hans-Jörg Vehlewald, “Deutschland Kann Sich Nicht Mehr Raushalten”, *Bild*, 8 Ekim 2019.

32. “Kramp-Karrenbauer Warnt Türkei vor Besetzung Nordsyriens”, *FAZ*, 13 Ekim 2019.

33. “Merkel Attackiert Erdogan”, *Bild*, 17 Ekim 2019; “Ein Ende des Türkei-Abkommens Macht die Dinge Nicht Besser”, *Welt*, 17 Ekim 2019.

34. “Grüne und Linke Fordern Stopp des Rüstungsexports”, DLF, 10 Ekim 2019.

açıklamış³⁵ ve konuyu AB Dışişleri Bakanları toplantısına taşıyarak AB olarak da ortak bir karar alınacağı mesajı verilmiştir. Buna rağmen hükümetin kararını zayıf olarak değerlendiren muhalefet partileri daha sert yaptırım çağrısında bulunurken Yeşiller partisi de Almanya'dan Türkiye'ye yönelik onay verilen halihazırdaki silah anlaşmalarının da iptal edilmesini istemiştir. Liberaller (FDP) ise Türkiye'ye baskı yapılmasını ve Türkiye'de iş yapan Alman şirketleri için federal hükümetin verdiği Hermes kredi garantilerinin kesilmesini talep etmiştir.³⁶

Türkiye'ye yönelik silah ihracatının askıya alınması kararının harekattan önce onaylanan siparişlere yönelik olmaması ve şimdiden itibaren yürürlüğe girmiş olması ise Alman muhalefetine ciddi tepkilere yol açmıştır. Bu bağlamda muhalefet “Erdoğan'ın canını yakacak sert yaptırımlar uygulanmalı” çağrısında bulunmuştur. Konuyu BM gündemine de taşıyan Almanya; Belçika, Fransa, Polonya, İngiltere ve Estonya ile ortak bir açıklamada Türkiye'yi kınarken³⁷ TSK'nın gerçekleştirdiği hareket AB Dışişleri Bakanları toplantısında da gündem maddesi olmuş fakat ortak bir karar alınamamıştır. Böylelikle AB³⁸ hareketi kınamakla yetinirken AB ülkelerinin ulusal boyutta yaptırımlar uygulayabileceğine işaret edilmiştir.

AB dışişleri bakanlarının ortak yaptırım kararı alınmaması üzerine Alman Dışişleri Bakanı Maas diyalog kanallarının açık olduğunu fakat duruma göre farklı yaptırımların da uygulanabileceğini ileri sürmüştür.³⁹ Bu söyleme karşın hükümet ortağı CDU'nun dış politika sözcüsü Jürgen Hardt'ın yaptığı “NATO müttefikine yaptırım ters teper. Bizim güçlü ve istikrarlı bir Türkiye'ye ihtiyacımız var. Harekatı eleştirmek ayrı bir şey, Türkiye'yi zayıflatacak tedbirler çok farklı bir şey” şeklindeki açıklamasını mevcut gelişmeler ışığında en rasyonel yaklaşım olarak değerlendirmek mümkündür.

35. “Almanya Türkiye'ye Silah Satışını Askıya Aldı”, Deutsche Welle Türkçe, 12 Ekim 2019.

36. “Opposition zur Syrien-Krise: ‘Einzige Sprache, Die Erdogan Verstehet’: Außenpolitiker Fordern Wirtschaftssanktionen”, focus.de, 14 Ekim 2019.

37. “Vereinte Nationen: EU-Länder Fordern Ende der Türkischen Militäroffensive in Syrien”, Zeit, 10 Ekim 2019.

38. “EU Verzichtet Vorerst auf Sanktionen gegen Die Türkei”, Tagesspiegel, 14 Ekim 2019.

39. “Maas Droht Türkei bei Scheitern von Dialogversuchen mit Weiteren Maßnahmen”, Welt, 14 Ekim 2019.

SONUÇ

Geçmiş yıllarda Almanya'ya yönelik PKK ile mücadelede etkin olunmadığı eleştirileri yöneltilmiş, Türkiye'nin de baskıları neticesinde bu konuda kararlılığın mevcut olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte artan PKK saldırılarının da etkisiyle Alman güvenlik birimlerinin bu terör örgütü ve ona bağlı sözde STK'ların faaliyetlerine yönelik daha sert bir tavır içine girdiği gözlenmiştir. Bunun yanı sıra terör örgütü sempatizanlarının gerçekleştirdiği yürüyüşlerde PKK sembolleri ve YPG flamalarının yasaklanması yönünde –sınırlı bir etkisi olsa da– resmi irade ortaya konulmuştur.⁴⁰ Aynı şekilde genel olarak kamuoyunda tam tersi bir algı söz konusu olsa da Almanya'nın önde gelen ve karar alıcılar nezdinde de önemli etkisi olan bazı yayınlarda PKK-YPG/PYD ilişkisine açıkça değinilmiştir.⁴¹ Örneğin 2012'ye kadar PYD ve PKK bağlantılarının bariz şekilde deklare edildiği ifade edilirken Türkiye'deki birçok PKK'lının Suriye'deki YPG saflarında da aktif olarak yer aldığı kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

Genel olarak Alman kamuoyu ve medyasında PKK-PYD-YPG bağlantısı bugüne kadar yüzeysel olarak geçirilmiş ve YPG'ye meşru bir güç olarak yaklaşılmışsa da bazı medya platformları ve analizlerde PKK ile olan ilişkisine de yer verilmiştir.⁴² Ana akım ve kamu kaynaklı medya platformlarında ön plana çıkarılmasa da YPG'nin PYD'nin “silahlı kanadı” olduğu ve PYD'nin de PKK'nın Suriye'deki uzantısı ve en nihayetinde de “filen aynı organizasyon”⁴³ olduklarına dair söylemlerde bulunulmuştur. Buna rağmen Alman kamuoyu, siyaseti ve güvenlik bürokrasisinin PKK'ya karşı takındığı tutumun neden YPG'ye karşı da alenen benimsenmediği sorusu gündeme gelmektedir.

40. Ali Varlı, “Almanya'dan Öcalan ve YPG Flamalarına Yasak”, Hürriyet, 10 Mart 2017.

41. Guido Steinberg ve Aljoscha Albrecht, “Kurden Unter Druck: Die Folgen des US-Truppenabzugs für den PKK-Ableger in Syrien”, SWP, (Ocak 2019), <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2019A04>, (Erişim tarihi: 22 Ekim 2019).

42. “Die Kurdenmiliz YPG und Die Fragwürdige Rolle des Westens”, Die Zeit, 24 Ocak 2018.

43. Petra Gasslitter, “Mal Held, Mal Terrorist: Die YPG und Die Umstrittene Politik des Westens”, Stern.de, 18 Şubat 2018.

Haliyle bu sorunun cevabı siyasi sebeplerle açıklanamaz. Nitekim bu perspektifte de işaret edildiği üzere TSK'nın son olarak Suriye'nin kuzeyini terörden arındırma hedefiyle başlattığı BPH'ye yönelik Almanya'daki tepkilerde de bunu gözlemlemek mümkündür.

PKK terör örgütünün Suriye uzantısı YPG'nin terörizmle bağını bariz bir şekilde görmezden gelme eğiliminde olan Alman medyası ağırlıklı olarak TSK'nın müdahalesi sebebiyle oluşabilecek etkilere odaklanmakta ve Türkiye'nin tezlerini ya tamamıyla göz ardı etmekte ya da yüzeysel ve yoğun içeriksiz hatalarla birlikte geçiştirmektedir. Bu doğrultuda PYD/YPG'nin Türkiye tarafından PKK'nın uzantısı bir terör örgütü olarak değerlendirildiğine yer verilse de PKK'nın hem AB hem de ABD nezdinde de neo-Marksist temelli bir (etnik-bölücü) terör örgütü olduğu gerçeğine genellikle değinmekten imtina edilmektedir.

Buna karşın son hareketle birlikte öne çıkan söylemler Türkiye'nin Suriye'yi işgal/istila ettiği, kalıcı ancak başarısız olacağı, mülteci sorununa çare olmayacağı hatta aksine Avrupa'ya daha fazla mültecinin gelmek isteyeceği yönündedir. Ayrıca öne sürülen argümanlar başlatılan bu hareketle birlikte DEAŞ terörünün yeniden canlanabileceği ve sivillerin de çatışmalardan zarar görebilecekleri veya gördükleri yönündedir. Söylemlerde YPG meşru bir temsilci veya güç olarak ele alınırken buna kıyasla NATO müttefiki Türkiye'nin güvenlik kaygılarında ise gerçeklik payının olmadığı vurgulanmaktadır.

Alman siyasetinin harekate yönelik yaklaşımına bakıldığında ise başta CDU/CSU-SPD'den müteşekkil federal hükümet olmak üzere Türkiye'nin güvenlik kaygılarını görmezden gelme ısrarının fiilen sürdürüldüğü gözlenmektedir. YPG'nin son olarak yine –ABD Başkanı Trump tarafından da dile getirildiği üzere–⁴⁴ PKK ile bariz ilişkisine rağmen Alman karar alıcılarının Türkiye'nin hareketini kınaması hatta bununla da yetinmeyip Türkiye'ye yönelik silah ihracatını bazı Avrupa ülkeleri gibi askıya alması medya, ABD ve kolektif AB baskısı faktörleriyle birlikte değerlendirilmesi gere-

44. Michael Hernandez, "Trump Blames Obama for Allying US with PKK", AA, 9 Ekim 2019.

ken bir husustur. Federal hükümetin resmi kınaması ve atmış olduğu bazı diğer mevcut adımlarına ve Alman dışişleri bakanının tepki çeken açıklamalarına rağmen⁴⁵ federal hükümetin mevcut aşamada Türkiye ile ilişkileri daha da zorlaştırmama eğiliminde olduğu söylenebilir. Muhtemeldir ki orta vadede ve Türkiye'nin de hareketi başarıya ulaştırması sonucunda Almanya mevcut pozisyonunu –Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı hareketlerinde olduğu gibi– yeniden revize edecektir.

Rasyonel ve gerçekçi bazı güncel değerlendirmeler dikkate alındığında dahi mevcut tutumun sürdürülebilir olmadığı sonucunu çıkarmak mümkündür. Örneğin medyada ABD'nin YPG'ye ("Kürtler") "ihanet ettiği" söylemi tercih edilse de YPG'nin TSK'ya karşı başarılı olma şansının olmadığı –hükümete de etki edebilen– gerçekçi sesler tarafından dile getirilmekte⁴⁶ ve en nihayetinde –muhalafetiyle birlikte– tüm Türklerin açıkça desteklediği⁴⁷ harekattan geri dönüşün olmadığı yönünde söylemlere de yer verilmektedir. Ayrıca federal hükümet tarafından atılan bazı adımların nihai olmaktan ziyade kamuoyu baskısını azaltma amaçlı olduğu yorumu da geçerlidir. Nitekim son olarak federal hükümetin büyük ortağı CDU'nun dış politika sözcüsü Jürgen Hardt'ın Avrupa'nın Türkiye'ye yaptırım çağrılarına karşı uyarıda bulunarak "NATO müttefikine yaptırım ters teper. Bizim güçlü ve istikrarlı bir Türkiye'ye ihtiyacımız var" ifadelerini kullandığının bir kez daha altını çizmek gerekmektedir.⁴⁸

Netice itibarıyla BPH'ye yönelik Batı kamuoyu ve Almanya'nın karar alıcıları mevcut aşamada muhalafetin ve medyanın da etkisiyle açık bir karşıtlık söylemine ve bazı adımlara başvursa da hareketin başarılı bir şekilde tamamlanması ve ABD'nin Suriye'deki askerlerini de tamamıyla geri çekmesi sonucunda Türkiye, Suriye denklemine Batı ittifakının tek üyesi olarak yerini alacaktır. Bunun da neticesinde ABD ve Avrupa

45. "Erdogan Kritisiert Heiko Maas: 'Ein Mann, der Seine Grenzen Nicht Kennt'", web.de, 16 Ekim 2019.

46. "Volker Perthes, Politikwissenschaftler, zur Lage im Syrischen Kurdengebiet", tagesschau.de, 7 Ekim 2019.

47. Rainer Hermann, "Erdogans Gewinn", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 13 Ekim 2019.

48. "CDU-Außenpolitiker Hardt Warnt vor Sanktionen gegen Türkei", *Passauer Neue Presse*, 15 Ekim 2019.

ülkelerinin rasyonel bir şekilde müttefik ülke Türkiye'nin güvenlik kaygılarını yeniden keşfederek⁴⁹ mevcut sert söylemlerinden vazgeçmeleri muhtemeldir.

Nitekim son olarak 17 Ekim'de ABD ve Türkiye'nin üzerinde uzlaştığı on üç maddelik anlaşmanın⁵⁰ neticesinde YPG'nin yüz yirmi saat içerisinde –harekata verilen arayla birlikte– güvenli bölgeden çekilmesi kararı da Alman kamuoyunda yankılanmıştır. Her ne kadar medyanın bir bölümü ilgili anlaşmayı Erdoğan'ın bariz bir zaferinin yanı sıra Trump için bir iç politika enstrümanı olarak yorumlamışsa da⁵¹ YPG'nin ("Kürtler" in) anlaşmadan kazançlı çıkmadığı hatta zarar gördüğü üzerinde durmuştur.⁵² Diğer yan-

49. Burhanettin Duran, "Operasyon Sonrası Suriye'deki Yeni Denklem", *Sabah*, 15 Ekim 2019.

50. "ABD ve Türkiye'den 13 Maddelik Ortak Açıklama", NTV, 17 Ekim 2019.

51. Rainer Hermann, "Deal mit Amerika: Ein Erfolg für Erdogan", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 18 Ekim 2019; Stefan Beutelsbacher, "Drei Enge Vertraute von Trump Stoppen Erdogan", *Welt*, 17 Ekim 2019.

52. Marc Pitzke, "Die USA geben Erdogan, was er will", *Spiegel Online*, 18 Ekim 2019.

dan anlaşma Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın lehine görüle de burada asıl aktörün Rusya olduğu ve Putin'le Soçi'de 22 Ekim'de yapılacak görüşmenin genel gidişat ve güvenli bölgenin başarılı bir şekilde oluşturulması yönünde olacağı değerlendirilmektedir.⁵³

Yine son olarak 21 Ekim tarihinde ilginç bir çıkış yapan Alman Savunma Bakanı Kramp-Karrenbauer, Suriye'nin kuzeyinde "uluslararası kontrol edilen güvenli bölge oluşturulmasını" önererek,⁵⁴ Avrupa ve Almanya'nın Suriye konusundaki strateji eksikliğini sonlandırma düşüncesiyle bir hamlede bulunmuştur. Bu yaklaşımın öncelikle Almanya'nın "daha aktif bir dış politika" tasavvurunu yansıttığını da söylemek mümkündür. Türkiye'nin ve uluslararası kamuoyunun teklife yönelik yaklaşımının nasıl olacağı ise önümüzdeki süreçte cevaplanabilecektir.

53. Susanne Güsten, "Erdogans Deal mit Pence Steht auf Unsicherem Fundament", *Tagesspiegel*, 17 Ekim 2019.

54. Cüneyt Karadağ, "Almanya'dan Suriye'de 'uluslararası güvenli bölge' önerisi", *AA*, 21 Ekim 2019.